

БАНКІВСЬКИЙ КРЕДИТ ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ ДЕПРЕСИВНОСТІ ТЕРИТОРІЙ

Зростання конкуренції на внутрішньому банківському ринку України забезпечило прихід у регіони системних банків та пошук ними ефективної моделі роботи в умовах депресивного регіону.

Банківський кредит є важливим джерелом фінансових ресурсів необхідних для подолання депресивності територій. Банки довгострокового кредитування інвестують технічний розвиток пріоритетних галузей та виробництв депресивних територій, тим самим сприяють їх економічному зростанню.

Проблеми депресивності територій та окремі аспекти кредитування регіонального розвитку доволі широко висвітлюються в працях З.С.Варналія, І.М.Вахович, В.М.Геєць, З.В.Герасимчук, Б.М. Данилишина, Л.М.Зайцевої, М.І. Карліна, С.І.Юрія, однак недостатньо уваги приділено питанням банківського кредитування розвитку депресивних територій.

Кредитна політика, що проводиться в депресивних регіонах практично не сприяє підвищенню рівня їх конкурентоспроможності, оскільки понад 90% кредитів банків до 2005 року були короткостроковими та могли бути використані тільки на подолання тимчасових проблем, але не на переобладнання виробництва. Лише починаючи з 2006 року, частка довгострокових кредитів в їх загальному обсязі суттєво зростає і складає понад 70 % протягом 2006-2007 років та понад 80 % у 2008 році [3], що відображає тенденцію зростання довіри банків до підприємств реального сектору економіки і населення депресивних територій. Протягом 2006-2008 років зростає також фактичний обсяг кредитних ресурсів в розрахунку на одну особу в депресивних Закарпатській, Тернопільській та Чернівецькій областях(табл.1), однак даний обсяг є значно нижчим ніж в середньому по Україні , а отже недостатнім для подолання депресивності територій та створення можливостей їх конкурування з іншими регіонами.

Таблиця 1

Вимоги банків за кредитами, наданими в економіку в депресивних регіонів(за строками) в розрахунку на одну особу на початок року (грн.)

Регіони	1.01.2007			1.01.2008			1.01.2009		
	всього	Коротко-строкові	Довго-строкові	всього	Коротко-строкові	Довго-строкові	всього	Коротко-строкові	Довго-строкові
Закарпатська область	2371,6	444,5	1927,0	3856,8			4416,6	742,6	5761,2
Тернопільська область	1696,1	373	1323,1	2661,7			5284,2	1012,2	4271,9
Чернівецька область	2328,0	371,5	1956,4	4041,9			6728,8	775,6	5953,2
Україна	5261,5	1849,3	3412,2	9213,7			15929,8	4818,5	11111,3

В умовах тотального дефіциту кредитних ресурсів надзвичайної активності набуває ринок міжбанківського кредитування. Філії системних комерційних банків у депресивних регіонах отримують перевагу перед своїми місцевими конкурентами, розміщуючи ресурси у головних банках і таким чином оптимізуючи кредитні ризики. Однак, високий попит на кредитні ресурси на міжбанківському ринку ставить перед банківськими установами завдання пошуку додаткових джерел пасивів. На нашу думку, єдиною можливістю значно наростити ресурсну базу при депресивних процесах у регіональній економіці для банківських установ є залучення депозитів фізичних осіб.

Банківський кредитний механізм забезпечує також активний вплив на підприємства депресивних територій, які допускають створення понаднормативних запасів із-за різних недоліків в їх діяльності, запобігає залученню кредиту для покриття запасів цих цінностей. Хоча кредитний механізм і не є фактором, який визначає стан і динаміку запасів, тим не менш банк за допомогою цього механізму володіє значними можливостями впливу на склад, структуру і величину запасів, оскільки кредит в даний час широко використовується для організації і здійснення розрахунків за придбані господарськими організаціями матеріальні ресурси.

На нашу думку, кредитну діяльність комерційних банків в депресивних регіонах необхідно повністю переорієнтувати на надання цільових пільгових кредитів.

Система пільгового кредитування поширена в багатьох розвинутих країнах : Італії, США, Японії, Франції. Пільгове кредитування, наприклад в Італії, здійснюється державними установами на умовах зниженого процента. Термін видачі кредитів встановлюється такий: 15 років для нового будівництва і 10 років для модернізації та розширення діючих підприємств. Причому процентні ставки становлять 36%, якщо обсяг капіталовкладень не перевищує 30 млрд. італійських лір, і 60 % - якщо він перевищує цю суму[1].

Таким чином, для залучення додаткових кредитних ресурсів в економіку депресивних територій необхідним є: формування ефективної кредитної політики як одного із важелів реформування економіки та структурних перетворень шляхом збільшення обсягів кредитів за видами (коротко - і довгострокових) та раціонального їх спрямування, в першу чергу, для забезпечення пріоритетного розвитку наукоємних галузей і підприємств; впровадження пільгового кредитування інноваційних і експортноорієнтованих проектів, що передбачені державними програмами пріоритетного розвитку.

Література

1. Соціально – економічні проблеми розвитку регіонів: методологія і практика / Б.М. Данилишин, Л.Г.Чернюк, М.І.Фащевський. Рада по вивч. продукт. сил України. – Черкаси, УДТУ, 2006. – 315с.
2. Політика розвитку проблемних регіонів: методичні засади формування та реалізації:Моногр. /З.В.Герасимчук, В.Л.Галушак, Луц. держ. техн. ун-т.- Луцьк. Надстир'я, 2006.- 245с.
3. www.ukrstat.gov.ua